

کمک کرد، اما نتوانست ثبات را به صنعت جهانی پتروشیمی بازگرداند. امروز این صنعت با نوسانات شدید مواجه است، زیرا عدم توازن عرضه و تقاضا تشدید شده است. رشد تقاضا کند شده و انتظار می‌رود طی دهه آینده نیز بیش از پیش کاهش یابد؛ موضوعی که به تداوم مازاد عرضه منجر خواهد شد. نرخ بهره‌برداری جهانی از محصولات کلیدی مانند اتیلن و پروپیلن به شدت کاهش یافته و پیش‌بینی می‌شود که برای مدت طولانی، پایین‌تر از میانگین‌های تاریخی باقی بماند؛ امری که فشار بر حاشیه سود را افزایش داده و رقابت را تشدید می‌کند. در همین حال، بازیگران چین، خاورمیانه و آمریکای شمالی همچنان به توسعه ظرفیت تولید خود ادامه می‌دهند و فضای رقابتی را داغ‌تر کرده‌اند.

با درک این واقعیت‌ها، برخی شرکت‌های پتروشیمی - بویژه در اروپا - فرآیند منطقی‌سازی ظرفیت تولید را آغاز کرده‌اند. از سال ۲۰۲۳ تاکنون، ظرفیت تولید در اروپا حدود ۱۴ میلیون تن در سال کاهش یافته است. این کاهش شامل تعطیلی کراکر Olefins ۳ شرکت سابق در هلند، تعطیلی کراکر بخار گراونشون شرکت اکسون‌موبیل در فرانسه و تصمیم شرکت داو (DOW) برای توقف موقت کراکر LHCC۳ در هلند است.

این اقدامات هرچند گام نهادن در مسیر درست هستند؛ با این حال، برای بازگرداندن تعادل بازار و دستیابی به نرخ‌های عملیاتی که از سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت پشتیبانی کند، به منطقی‌سازی بیشتری در سطح جهانی نیاز است.

طبق برآوردها، در دهه آینده، صنعت پتروشیمی شاهد تغییرات اساسی در محل و نحوه خلق ارزش خواهد بود. تحلیل‌ها سه سناریوی محتمل را برای آینده این صنعت ترسیم می‌کنند:

◀ برندگان، بازیگران برخوردار از مزیت خوراک و بازار

در این سناریو، شرکت‌های پیشرو آمریکایی با تکیه بر مزیت خوراک، صادرات در قاره آمریکا را در دست می‌گیرند، در حالی که تولیدکنندگان خاورمیانه عمدتاً تأمین‌کننده اروپا و آسیا خواهند بود. همزمان، قهرمانان محلی در چین و هند با استفاده از تقاضای داخلی و کاهش وابستگی به واردات شکل می‌گیرند. شرکت‌هایی که فاقد مزیت خوراک، دسترسی به بازار یا فناوری هستند، بازنده خواهند بود.

◀ سلطه شرکت‌های ملی نفت از طریق مقیاس و ادغام

در این سناریو، برخی NOC‌ها با هدف جبران کاهش تقاضای سوخت حمل‌ونقل، کسب‌وکارهای پتروشیمی را به صورت عمودی دوباره یکپارچه می‌کنند. ادغام‌ها و سرمایه‌گذاری در فناوری - از جمله تبدیل مستقیم نفت خام به مواد شیمیایی - رقابت‌پذیری را

کرده‌اند نباید در برابر حل مشکلات زیست محیطی، مانع تراشی کنند. دولت‌ها نیز باید شجاعت نشان دهند و معاهده‌ای قوی ارائه دهند که مردم و سیاره ما را در اولویت قرار دهد، نه سود کوتاه مدت شرکت‌ها.

فعالان گرین پیس در ماه آگوست سال جاری، خیابان‌های ژنو را به نشانه اعتراض با رنگ، سیاه کردند تا تسلط شرکت‌های بزرگ نفتی بر مذاکرات پیمان جهانی پلاستیک را افشا کنند؛ آنها همچنین خواستار اخراج لابی‌گران سوخت‌های فسیلی توسط سازمان ملل شدند. به گفته آنها، این اقدام، تلاش‌های لابی‌گران سوخت‌های فسیلی و کشورهای تولیدکننده نفت در جلوگیری از اجرایی شدن پیمان جهانی کاهش تولید پلاستیک را برجسته می‌کند.

منابع:

New Greenpeace report exposes petrochemical giants campaign to derail Global Plastics Treaty
Greenpeace activists paint Geneva streets black to call out Big Oil's chokehold on Global Plastic Treaty talks, demand UN kicks out fossil fuel lobbyists.

لینک‌ها:

<https://www.greenpeace.org/international/press-release/77398/new-greenpeace-report-exposes-petrochemical-giants-campaign-to-derail-global-plastics-treaty/>
Greenpeace activists paint Geneva streets black to call out Big Oil's chokehold on Global Plastic Treaty talks, demand UN kicks out fossil fuel lobbyists- Greenpeace International

۹

آمادگی برای موج بعدی ادغام در صنعت پتروشیمی

رشد آهسته تقاضا، تداوم افزایش ظرفیت تولید و تشدید فشارهای ژئوپلیتیکی و زیست محیطی، طوفانی تمام‌عیار برای تولیدکنندگان پتروشیمی در سراسر جهان ایجاد کرده است؛ طوفانی که به پایین‌ترین سطح حاشیه سود در بیش از یک دهه اخیر منجر شده است. در حالی که برخی شرکت‌ها فرآیند تعدیل و منطقی‌سازی ظرفیت را آغاز کرده‌اند، بخش قابل‌توجهی از این صنعت همچنان به دارایی‌های قدیمی، غیررقابتی و با مقیاس کوچک متکی است.

در این فضای بی‌ثبات، شرکت‌های پیشرو از ادغام برای کاهش هزینه‌ها، افزایش تاب‌آوری و بازتعریف جایگاه خود برای بقای بلندمدت استفاده می‌کنند. با تداوم این روند، بازار جهانی پتروشیمی احتمالاً به یکی از سه شکل زیر درخواهد آمد:

مناطق برخوردار از خوراک و بازارهای در حال رشد، رهبری تجارت جهانی را برعهده می‌گیرند؛

شرکت‌های ملی نفت (NOC) از طریق مقیاس و یکپارچگی عمودی غالب می‌شوند؛

حمایت‌گرایی تجاری منجر به ظهور قهرمانان منطقه‌ای می‌شود.

شرکت‌های پتروشیمی باید این سناریوهای مختلف را ارزیابی کنند تا بتوانند موقعیت راهبردی خود را مشخص کرده و بهترین نحوه استفاده از ادغام برای خلق ارزش را تعیین کنند. بازیگرانی که امروز اقدام کنند، نه تنها شانس بقا در این آشفتگی را خواهند داشت، بلکه می‌توانند رهبری بازار را نیز در دست بگیرند.

◀ افزایش چالش‌ها

رونق پس از اوجگیری همه‌گیری کووید-۱۹ به بسیاری از صنایع

رشد آهسته
تقاضا، تداوم
افزایش ظرفیت
تولید و تشدید
فشارهای
ژئوپلیتیکی و
زیست محیطی،
طوفانی
تمام‌عیار برای
تولیدکنندگان
پتروشیمی در
سراسر جهان
ایجاد کرده است؛
طوفانی که به
پایین‌ترین سطح
حاشیه سود در
بیش از یک دهه
اخیر منجر شده
است

ایران

۱۲۷

